

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. IV. Inungendus solus fidelis infirmus, de cuius morte timetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Quin immo certum videtur, quod aliquid faciet, est prima sufficeret; sicuti secunda & tertia ablutio aliquid facit, si precedant formam Baptismi, est prima sufficeret. Cur ergo non erit licitum secundam unctionem adhibere; immo cur non præceptum, ad evitandam omnem incertitudinem Sacramenti? Eo semper salvo, ut commodè adhiberi possit.

In illa ergo sententia, non video, quare hoc foret illicitum; immo quare non foret præceptum. Porro in nostra sententia, quæ docet per primam unctionem esse collatam partialem gratiam Sacramenti, res habet majorem difficultatem; & fortè Faber & Ochagavia secundum illum locuti sunt; cum enim jam tunc positus sit partialis effectus, & alius poni non possit per secundam unctionem ejusdem partis corporis (suppono quippe hoc Sacramentum esse ininterabile in eadem infirmitate) quæ duplicis consecrationis ejusdem hostiæ, eadem omnino videtur esse ratio duplicis unctionis ejusdem partis corporis; ac proinde sicut illa est illicita, ita & hæc videtur esse illicita.

Interim, quia hæc sententia non est omnino certa, Sacerdos potest sequi sententiam probabilem contrariam, quod priores unctiones tunc sint nullius momenti. Deinde potest in dubio de valore præcedentis unctionis, repetere eam, addendo mentalem conditionem, uti in aliis Sacramentis in casu dubii. Quamvis enim non sit Sacramentum omnino necessarium, saltem communiter, tamen est valde utile, & appositio illa conditionis tollit omnem irreverentiam.

De cætero, quæ successivæ unctionis, eadem est ratio simultaneæ, si necessitas exigat eam sic fieri; v. g. si infirmus ad mortem sit vicinus, ut moraliter loquendo unus Sacerdos non possit omnes unctiones perficere, ne Sacramentum vel nullo modo administretur, vel saltem maneat integraliter imperfectum, videtur licitum plures adhibere Sacerdotes ut simul & semel unus unget oculos, alter manus &c. quilibet autem proferat debitam formam super unctionem à se factam: nam ea coexistentia est omnino per accidens, cum unus non impediatur alterum, nec aliunde inveniri possit ratio, quæ peccat ad valorem ejus Sacramenti successivam unctionem. Et ideo hanc sententiam docet Diana supra resol. 88. cum Præposito, Suario, Barbosa, Filliucio, Villalobos, & Viçtorello, quos citat.

Et quævis ratio sit tanta necessitas, & vix contingat, ut simul ad sint alii Sacerdotes parati, & ut unus non impediatur accessum alterius ad infirmum, ita ut fortasse citius unus posset omnes eas unctiones perficere, quàm duo aut tres simul; nihilominus physicè non est casus impossibilis; aliquando enim contingit infirmum expirare ante perfectum hoc Sacramentum; ergo ex parte infirmi potest esse ea neces-

sitas, quod si unus Sacerdos sit ex una parte lecti, alter ex altera, sicut aliquando natum est fieri, possunt se non impediendo unus manus, alter oculos aut nares; tertius pedes simul tempore inungere. Atque hæc sufficiant de Ministro Extremæ unctionis; pauca subjicio de ejus Subjecto, atque in primis dico:

CONCLUSIO IV.

Inungendus solus fidelis infirmus, de cujus morte timetur.

Et sententia communis, etiam sic intellecta, ut Sacramentum aliàs, non solum sit illicitum, sed etiam invalidum.

Ratio à priori; voluntas instituentis, quæ colligitur partim ex verbis Jac. Apost. partim ex communi sensu & Traditione; multa quippe observat Ecclesia in administratione hujus Sacramenti, quæ non sunt scripta, sic patet ex dictis, & adhuc patebit ex dicendis.

Quod igitur solus fidelis sit inungendus, ostenditur ex illis verbis Jac. Apost. c. 5. *Infirmus quis in vobis? scilicet, qui estis fideles; nam sic incipit suam Epistolam: Iacobus Dei & Domini nostri Jesu Christi servus, duodecim tribubus, quæ sunt in dispersione, salutem. Omne gaudium existimate fratres mei &c. Quis ergo dubitet, eum scribere fidelibus? Et sane quid aliud significant illa verba: Inducat Presbyteros Ecclesie? Et ista: Oratio fidei salvabit infirmum?*

Quod probè intelligens Concil. Trident. sess. 14. de hoc Sacram. c. 1. ait: *Instituta est autem sacra hæc unctio infirmorum, tanquam verè & propriè Sacramentum novi Testamenti à Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatam, per Iacobum autem Apostolum ac Domini fratrem, fidelibus commendatam ac promulgatam. Fidelibus, inquam, id est, baptizatis, cum Baptismus sit janua Ecclesie & per consequens aliorum Sacramentorum, quæ sunt columnæ Ecclesie, ut suo loco diffusius probavimus, & ideo hic super sedeo.*

Tantum addo ex Trid. supra in proemio: *Hoc Sacramentum non modo Penitentia, sed etiam totius Christiana vita... consummativam existimatum est à Patribus. Et infra: Quem admodum (Redemptor noster) auxilia maxima in Sacramentis aliis preparavit, quibus Christiani conservare se integros dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint, ita Extr. Vnct. Sacramento finem vite (Christianorum) tanquam firmissimo quodam præsidio munivit. Et quælo, qui Christiani, nisi quos Christus D. lavacro Baptismi, sui corporis membra semel effecit?*

Supponit ergo Extrema Unctio vitam Christianam inchoatam in Baptismo. Supponit Sacram. Penitentia, quod nemo valde suscipit, nisi fidelis, id est baptizatus, cum (teste Trid. supra de Sacram. Penit. c. 2.) Ecclesia in nemi-

68. Probatio Concl. à priori.

Probatio ex Scripta Jac. V.

69. Et ex Concil. Trident.

70. Ext. Unct. supponit vitam Christianam inchoatam per Baptismum.

66. Doctrina Fabii intel ligenda est juxta no stram sen tentiam.

67. Quæ successivæ unctio nis, eadem est ratio si multaneæ.

Diana Præpositi, Suario, Barbosa, Filliucio, Villalobos, Viçtorello

nem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Si ergo Extrema Unctio est consummativa Sacramenti Pœnitentiæ, Ecclesia neminem sacramentaliter inungit, qui non prius in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus.

Dico; *Sacramentaliter*; quia ceremonialiter inungit Catechumenos, quos constat nondum esse baptizatos. Censes autem, quod in extremis conferret eis Sacramentum Extremæ Unctionis? Nolo id censeas, estò impossibilis foret Baptismus; sicuti etiam eos non absolvet à peccatis.

71. Sed numquid sicuti solus, ita omnis fidelis seu baptizatus inungendus est? Minimè, sed solus infirmus, ut dicitur in Conclusionem, & satis manifestè significatur apud Apost. Iac. ibi: *Infirmatur quis in vobis?* Non ergo mortuus inungendus, non sanus, sed infirmus. Ita Scotus 4. dist. 23. q. un. n. 3. ibi: *Subditur, Hominis infirmi, ideo non debet conferri sano.* Loquitur de hoc Sacramento.

Ac proinde unctio illa, quæ olim circa corpora fidelium defunctorum fieri solebat, ut ad sepulturam prepararentur, sinè dubio non erat hoc Sacramentum, neque aliud; cùm omnia sint instituta pro viatoribus, qui sunt capaces medicinæ, vel augmenti gratiæ, ut suo loco vidimus; sed ceremonia aliqua pia, fortasse ad imitationem eorum, quæ in lege veteri fieri solebant, & quæ circa corpus Christi Domini in Evangelio facta esse legimus.

72. Unde ulterius inferitur; quando dubium est, an fidelis verè sit mortuus, nec potest veritas omnino explorari, ac meritò timetur, ne dum exploratur veritas, moriatur, dari posse & debere hoc Sacramentum sub conditione, aut verbis expressâ, aut mente conceptâ: *Si non es mortuus.* Generale enim omnibus Sacramentis est, ut in casibus dubiis possint hoc modo ministrari: nam per adjunctam conditionem tollitur omne periculum, irrogandi injuriam Sacramento: & ministrando Sacramentum illo modo, vitatur omne periculum privandi proximam magno subsidio & remedio suæ salutis, cujus fortasse adhuc capax est; ideoque in hac doctrina omnes Summistæ & Theologi conveniunt. Ita Suarez hic Disp. 42. Sect. 1. n. 1.

Et expressè præscribitur in Rit. Rom. tit. de Sacra. Extre. Unct. his verbis: *Si quis laborat in extremis, & periculum imminet, ne decedat, antequam firmantur unctioes, citò ungetur, incipiendo ab eo loco: Per istam sanctam unctioem &c. Deinde si adhuc supervivat, dicantur orationes prætermissa. Si vero dum inungitur, infirmus decedat, Presbyter ultra non procedat, & prædictas orationes omittat. Quod si dabitur, an vivat, adhuc unctioem prosequatur, sub conditione pronuntiando formam dicens: Si vivis per istam sanctam unctioem &c.*

73. Ex altera verò parte, scilicet, quòd sani non sint inungendi, præter verba Iacobi, abundè pro-

bat universalis praxis Ecclesiæ Romane, quæ nunquam legitur, homini sano hoc Sacramentum administrasse.

Dico; *Ecclesiæ Romane*; etenim quidam Recentiores Græci (inquit Herinex hic n. 42.) notanter Simeon Thessalonicensis, affirmant; sanos quoque esse hujus Sacramenti capaces, idque de facto à plerisque istius nationis observari, testatur Petrus Arcudius lib. de Extrema Unct. c. 4. Immo in Euchologio Græcorum ipse Titulus habet: *Offitium olei peragendum in Ecclesia, vel in domo*, quasi nempe pro sanis in Ecclesia, pro infirmis in domo sit peragendum.

Sed Iacob. Goat. in Notis ad Off. Olei, id ita explicat, quòd gravior & desperatior infirmi ungetur domi: cùm apud Græcos ager plerique è plebe, aliorum manibus & ope illi deant se deferri ad Ecclesiam, ibique nonnullam plurium dierum spatium in Catechumenis jaceant, & sacra tandem unctioe sibi renouandum exposcant.

Quòd autem adstantes completo Sacramento interdum petant ungi, etsi sani, vel tantùm leviter infirmi, idque ex devotione ad spiritualem benedictionem, vel etiam lenimentum doloris obrinendum; testatur idem Arcudius per unctioem merè ceremoniam, etiam ex mente Græcæ Ecclesiæ (quidquid Arcudius secus senserit) & intentione ipsorum Presbyterorum, etsi unctioe adhibentium similem orationem.

Eodem modo excusat alium ritum (quæ Arcudius arguit) quo totus orationum & unctioem apparatus suscipitur à gravi peccatore sano; vi pœnitentiæ impositæ; quòd scilicet etiam ex mente adhibentium, sit tantum quædam ceremoniale, valens ex opere operantis, ad spirituales infirmitates peccatoris curandas. Quamquam (ut addit) S. R. Ecclesiæ morem gerendo, sint potius Græci ab hac consuetudine deterrendi, ob periculum erroris, abusus, aut illegitimæ intentionis. Hucusque Herinex.

Utrumque sit de Ecclesiâ Græca, certum est, Ecclesiam Latinam solum infirmum inungere; ita ut etiam neget hoc Sacramentum iniqui violentâ morte intereant, v. g. qui decapitantur vel suspenduntur, ut expressè statuitur in Rit. Rom. suprâ ibi: *Non ministrandum (Extrema Unctio) præsumitur, aut peregrinationem, aut alia pericula suscipitur, aut reis ultimo supplicio mox afficiendis.*

Vnde ad exempla aliquorum Sanctorum in contrarium, responderetur, eos ulos fuisse hoc celebrare, aut alio similiter benedicto, ad paranda miracula, non autem per modum Sacramenti.

Audite Doctorem Seraphicum 4. dist. 23. q. 2. *Ad illud, quòd obiicitur de his, qui tranant iustum bellum, dicendum; quòd est talis periculum in periculo mortis secundum fortunam, non tamen pericula naturam; Sacramenta autem Ecclesiæ*

Suarez.
Rit. Rom.

73.
Sanos non

non fortunam sequuntur, sed naturam respiciunt. Si tu obicias de illo, qui damnatus est per sententiam; dicendum, quod talis infamis est in facie Ecclesie; etiamsi secundum veritatem non habeat culpam: & sic patet ratio illa. Hæc S. Bona. Et Doct. Subtilis supra sic ait: Nec quatercumque exposto periculo mortis (debet conferri hoc Sacramentum) quia non ei, cui imminet mors ex periculo extrinseca violentia, ut armorum, vel submersiois vel huiusmodi.

76. Si autem à me quaeritur, an omnis infirmus sit inungendus. Responsio negativa patet ex Conclusionem; sed ille tantum, de cuius morte timeatur, ut in terminis docet Conc. Florent. in Decreto Eugenii ibi: Hoc Sacramentum nisi infirmo, de cuius morte timeatur, dari non debet.

Et Trident. sess. 14. de hoc Sacram. cap. 3. ait: Declaratur etiam, esse hanc unionem infirmis adhibendam, illis vero presertim, qui tam periculo se decumbunt, ut in exitu vite constituti videantur: unde & Sacramentum executum nuncupatur.

77. Sed esto, dicit aliquis; non debeat hoc Sacramentum dari, nisi infirmo, de cuius morte timeatur, numquid saltem valet, quod alteri infirmo datum fuerit? Neque enim ly Debet, significat necessitatem Sacramenti; sed præcepti tantum. Adde, Conc. Trident. dicere: Illis vero presertim &c. quo significat, valide iis etiam conferri, qui non ita videntur esse in periculo mortis, dummodo alioqui graviter ægrotent.

Hanc sententiam docet Coninck hic n. 25. dicens: Et si, ut Sacramentum hoc licitè detur, requiratur, ut suscipiens bonâ fide credatur esse in periculo mortis; non tamen videri invalidum, si detur graviter quidem ægrotanti, tamen sine vero periculo mortis. Quia si requireretur ad essentiam Sacramenti, ut subesset verum periculum mortis, non posset hoc Sacramentum conferri, nisi agenti jam omnino animam; quia aliàs communiter dubius esset valor Sacramenti, quia communiter ferè dubium est, an verè subit periculum mortis.

78. Si reposueris; sufficere, ut bonâ fide credatur subesse. Respondet præfatus Auctor: Bonam fidem non supplere, quæ sunt essentialia Sacramento: quare si non valet Sacramentum, quando scitur ægrotum non esse in periculo mortis, neque valebit, si credatur in eo esse, si reverà non sit.

Regium sequitur Wiggers hic n. 3. ubi quaerit; an si morbus quidem sit, sed non ita gravis, utrum Sacramentum hoc haberet aliquem effectum; & Respondet: Si ægrotatio sit valde levis, verisimile est nihil effici, quia Apostolus & citata Concilia de gravi infirmitate loquuntur: si autem sit gravis, quàmvis non ita periculosa, probabile est, Sacramentum hoc fore validum; peccaret tamen, qui sciens sic vel conferret, vel susciperet; dicit enim Conc. Florent. non debere dari nisi infirmo, de cuius morte timeatur. Hæc ille

Sed nullum citat pro se Auctorem, uti nec Regius: adedque propter duos Auctores non est recedendum à communi sententia, quæ requirit non solum ad licitum, sed etiam ad validum Sacramentum, periculum seu timorem mortis. Alioquin cur non sufficiat quælibet infirmitas, etiam non gravis; neque enim Apostolus aliud videtur requirere, quàm infirmitatem.

Si respondeas in textu Græco ly Infirmatur, significat: Infirmate deficit. Contrà, ait Arriaga Disp. 53. n. 46. ad faciendum dogma fidei, non est recurrendum; nisi ad vulgatam lectionem.

Addo ego (quia facilè Adversarii reponent, se non velle statuerè dogma fidei) multos graviter ægrotare, qui tamen non ideo infirmitate deficiunt, ut sunt podagrici, calculosi & similes; vel si infirmitate deficiunt, & consequenter de illis loquitur Iacobus, cur Ecclesia prohibet, ut inducant Presbyteros, qui orent super eos, ungentes eos?

Ergo ly Infirmatur apud Iacob. intelligitur de omni infirmitate, etiam non gravi, vel de sola infirmitate, quæ habet adjunctum timorem mortis, ut illud interpretatur Conc. Florent. magis ex Traditione, quàm ex vi hujus verbi latini, aut etiam aliorum subsequenitum.

Nam quòd aiunt quidam, ly Inducat, id est, advocet seu accersat, denotat gravem corporis afflictionem seu infirmitatem; quæ æger detineatur, quid tum? Nonne infirmitates supra enumeratæ tales sunt? Et tamen non habent adjunctum semper timorem mortis.

Et sanè si quis podagricum, aut calculosum, vel laborantem continuis febris sua oratione miraculosè liberasset, nonne de eo rectè diceretur: Oratio fidei salvavit infirmum, & Dominus alleviavit eum? Procul dubio, & tamen non erat, ut suppono, timor mortis.

Ergo præcisè ex illis verbis Apostoli non potest colligi necessitas timoris mortis, ut hoc Sacramentum vel licitè, vel validè administretur. Et tamen à Florent. requiritur, secundum Omnes, ad licitam administrationem. Cur non etiam ad validam? Nulla quippe apparet ratio, tam generaliter prohibendi Sacramentum validum; & privandi fideles magno fructu illius Sacramenti, tam spirituali, quàm subinde etiam corporali. Itaque Concil. Florent. edoctum à Spiritu sancto per continuum Traditionem, intellexit verba Iacobi de tali infirmitate, quæ habeat annexum timorem mortis. Ut etiam Doctor Subtilis supra dicens: Nec qualitercumque infirmo (debet dari hoc Sacramentum) sed periculose, ita quòd probabiliter imminet sibi exitus de statu viatoris ad terminum.

Neque repugnat Concil. Tridentinum: quia plus est aliquem in exitu vitæ videri constitutum, quàm solum de ejus morte timeri. Unde non dicit Conc. illis præsertim adhibendam esse

79. Com multâ sententia docet, non valere Sacramentum nisi in periculo mortis

Arriaga

80. Quid significet ly Infirmatur apud Iacob

81. Præcisè ex illo verbo non potest colligi necessitas timoris mortis

82. Responsio ad Conc. Trident.

Solutio

Obiectio

Sententia Regii, valere hoc Sacramentum graviter ægrotanti extra periculum mortis.

Occurritur objectioni.

Regium sequitur Wiggers.

hanc unctionem, de quorum morte timetur; sed, illis *praesertim*, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vita constituti videantur; id est, quibus mors non tantum est in timore, sed quasi in conspectu; si forte non fuerit eis adhibita, quando solum erat timor mortis.

Addidit ergo Trident. *ly Praesertim*; ne videretur velle restringere id, quod antea dixerat Florentinum. Deinde, ut reprimeret calumniam Haereticorum, Tridentinum, quod jam jam morituris demus Sacramentum.

83.
Respondetur ad rationem Regii.

Ad rationem Regii supra in contrarium, Respondeo; non ideo communiter dubium esse valorem Sacramenti, quia communiter ferè dubium non est, an verè subsit periculum mortis, periculum, inquam, non physicum, sed morale, id est, communiter ferè non est dubium periculum mortis, quamvis dubia sit ipsa mors. Iam autem Concil. non requirit certitudinem mortis, sed, dumtaxat iustum seu prudentem timorem mortis, ut licitè & validè possit hoc Sacramentum administrari & suscipi.

Atque ut hic & nunc aliquando invalidè defectu infirmitatis administraretur, quid tum? Non est Sacramentum necessitatis per se loquendo, sed tantum utilitatis; & facilius fieri potest, ut Sacramentum Pœnitentiæ, quod tamen necessitatis est, invalidè administraretur, defectu doloris supernaturalis, qui difficilius cognoscitur, quam periculum mortis; quis tamen propterea docet, sufficere dolorem naturalem?

84.
Rarissimè administratur hoc Sacramentum invalidè defectu infirmitatis.

Interim ut tanto minùs sit periculum invalidè administrandi Extremam unctionem, quæ non potest iterari in eadem infirmitate, ut infra patebit, solent homines non adeò festinare, sed sapiùs (quamvis id non expediat, ut statim dicam) expectare, non solum certum periculum, sed etiam certam mortem, ut rarissimè invalidè administraretur hoc Sacramentum defectu sufficientis infirmitatis.

Sed numquid expedit usque ad ultimum articulum expectare, dum nulla ampliùs viget spes vitæ, & jam infirmus caret sensu & cognitione?

85.
Non expedit expectare usque ad ultimum articulum ex Catech. Rom.

Audiamus Catechif. Rom. p. 2. c. 6. q. 9. *Cum illi tantum, qui morbo laborant, curatione indigeant, idcirco is etiam, qui adeò periculose agrotare videntur, ut, ne supremus illis vita dies insiet, metuendum sit, hoc Sacramentum præberi debet. In quo tamen gravissimè peccant, qui illud tempus agroti unguendi observare solent, cum iam omni salutis spe amisâ, vitæ & sensibus carere incipiat; constat enim ad uberiorem Sacramenti gratiam percipiendam plurimum valere, si agrotus, cum in eo adhuc integra mens & ratio viget, fidemq; & religiosam animi voluntatem asserere potest, sacro oleo liniatur.*

Quare Parochis animadvertendum est, ut eo perissimum tempore caelestem medicinam adhibeant: illam quidem semper vi suâ admodum salutarem, cum eorum etiam pietate & religione, qui curandi sunt, ma-

gis profuturam intellexerint. Numquid magis profutura iis, qui naturaliter non possunt lupervivere, sed certò morituri sunt; quam iis, quibus adhuc naturaliter loquendo superest aliqua spes vitæ?

Contrarium verissimum est; quia Deus non solet facere miracula in hoc Sacramento, id est, non solet per conspicuum miraculum restituere sanitatem corporalem naturaliter desperatam; sapiùs autem dum adhuc superest spes vitæ, restituit plenam sanitatem, inspirando media naturalia. Ergo gravissimè peccant, qui nolunt inungere agrotum, dum in eo adhuc integra mens & ratio viget, & dum adhuc superest spes aliqua vitæ; quia contra jus, quod habet, privant eum majori fructu spirituali, & forte toto fructu corporali.

Merito, inquit Herinx hic n. 41. redarguendus est abusus multorum, sive Parochorum, sive Medicorum, sive aliorum habentium curam infirmorum, qui illud tempus agroti unguendi studiosè observant, cum iam omni sanitatis spe amisâ, vitæ & sensibus carere incipit. Ex quo nascitur alius abusus intolerabilis, ut hoc saluberrimum Sacramentum, quod ad sanitatem restituendam secundario est institutum, à plurimis passim habeatur pro signo sanitatis desperatæ, & mortis infallibiliter secuturæ. Qui abusus deberet instructione etiam publicâ Concionatorum extirpari. Hinc peste laborantibus, aut iis, qui venenum mortiferum hiberunt, vel lethaliter vulnerati sunt, potest hoc Sacramentum statim ministrari; immo ordinariè expedit, etsi adhuc vegeti videantur. Ita hic Auctor.

Et Hæsielius supra c. 67. ad idem propositum sic scribit: Vult imprimis Iacobus, quod ipsemet agrotos, inducat Ecclesiæ Presbyteros, cum illisque Domini misericordiam precetur, ac magnâ devotione, ac reverentiâ, unctionis ab illis Sacramentum accipiat. Deinde ex ista pessima huius Sacramenti dilutione, magnæ in Deum, ejusque Sacramenta, sequuntur blasphemias. Putant enim quidam, diabolo suggerente, Extremam hanc unctionem esse mortiferam, & adducere mortem potius, quam sanare, ideoque vehementer à Sacramento hoc deterrentur: & agrè admodum eis persuadent potest, ut id suscipiant.

Sed unde impia hæc & blasphema opinio illos invasit, nisi quia advertunt eos, qui Sacramento isthoc unguuntur, ut plurimum interire? Domini nimirum tunc demum Sacramentum accipiunt, cum vivere ampliùs non possunt, cum ratione & intellectu omni privantur, animusque abest, quin animam exhalent, atque expirent? Certè non mirum est, quod tales, qui sic absque omni devotione, fide, & rationis, unctionis Sacramentum accipiunt, non convalescant, neque ad sanitatem redeant.

88. Ex eadem radice prodit; quod aliqui dicant, se cum graviter etiam infirmantur, nolle tamen adhuc Unctionem suscipere, eod quod non possint, ut aiunt, postea condere testamentum, aut quidquam de rebus suis disponere. Ea enim invaluit apud multos opinio, quod illi, qui inuncti sunt, nullam habeant potestatem aliquid circa bona sua disponendi vel ordinandi: quia videlicet viderunt, quod illi qui inunguntur, parum aut nihil amplius sensus aut rationis habeant: quod nimirum tam sero unctio- nis Sacramentum susceperint, ut postea nihil cum intellectu aut iudicio facere possint. Et certe hoc experientia discimus. At verò tenendum est, nulla omnino iura prohibere, ne quis post susceptionem Unctionis testamentum faciat, aut quidquam de rebus suis ordinet: sed relinquatur homini tam liberum, Sacramento illo suscepto, quod voluerit de rebus suis facere, quam unquam antea. Nemo igitur per hæc inaniter terreatur. Hucusque Hesselius.

Finio verbis Rit. Rom. supra: *Extrema Unctio- nis Sacramentum à Christo Domino institutum tanquam celestis medicina non anime solum, sed etiam corpori salutaris, omni studio ac diligentia periculosè egrotantibus adhibendum est; & eo quidem tempore, si fieri possit, cum illis adhuc integra mens & ratio viger: ut ad uberiorem Sacramenti gratiam percipiendam, ipsi etiam suam fidem ac piam animi voluntatem conferre possint, dum sacro linuntur oleo. Et infra: Debet hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cum ad usum rationis pervenerint, tam graviter laborant, ut mortis periculum imminere videatur, & iis, qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate. Quoniam senectus ipsa morbus est.*

Sed quorsum additur illa particula, *Cum ad usum rationis pervenerint?* Attendite his, quæ dicentur Conclusionem sequenti, in ordine

CONCLUSIO V.

Non potest inungi infirmus, de quo nequit præsumi, quod aliquando peccaverit actualiter. Igitur neque puer carens usu rationis, neque perpetuò amens.

89. Consequencia hæc est evidens, quia neque de tali puero, neque de perpetuò amente præsumi potest, quod aliquando peccaverit actualiter, cum omne peccatum actuale essentialiter postulet usum rationis. *Vsque aded enim peccatum voluntarium est malum, ut nullo modo sit peccatum, si non sit voluntarium.* Aug. auditis lib. de vera Relig. cap. 14. Et voluntarium quomodo esse poterit sine usu rationis? Est

quippe voluntarium, quod procedit à voluntate ex prævia cognitione intellectiva.

Igitur de secunda parte Conclusionis non est dubitandum, suppositâ veritate primæ partis, quæ restat probanda, & non modicam patitur contradictionem. Interim quia videtur esse Scoti, ideo eam elegimus. Subscribo verba Scoti:

Quod additur, *Pœnitentis; parèt; quia nullus est capax istius Sacramenti dignè, nisi sit in gratia: istud enim Sacramentum, non est remedium (per se & primum) acquirendi gratiam, quia ad hoc sunt tantum Baptismus & Pœnitentia. Et ex hoc excluduntur non utentes ratione, ut parvuli, & qui non habent materiam pœnitentia, sicut qui non habent pœnitentiam de venialibus, ut perfectè innocentes. Quia etiam non utentes ratione non possunt esse pœnitentes, excluduntur furiosi & amentes, & hoc nisi per voluntatem præcedentem expressam præsumantur illud velle.*

Ergo secundum Doctorem Subt. nullus est capax huius Sacramenti, nisi qui potest esse pœnitens; nemo autem potest proptèr esse pœnitens; nisi qui aliquando peccavit actualiter ergo &c.

Atque hæc sententiam docet Hiquæus in suo Comment. ad illum locum Scoti n. 14. & seq. Nugn. & Sylvius hic q. 32. a. 4. Sanctus in Select. Disp. 27. n. 18. Aversa hic Sect. 8. & quidam Alii. Eamque probabiliorē existimat Vasquez in 3. part. to. 2. disp. 119. c. 8. n. 74. dum probabiliorē existimat opinionem, quæ docet, B. Virginem non recepisse hoc Sacramentum; eod, inquit, quod neque forma huius Sacramenti verè super B. Virginem posset profèri, neque effectus primarius, ad quem hoc Sacramentum institutum fuit, & formâ ipsâ verborum significatur, in B. Virginem convenire posset.

Nam hoc Sacramentum, non solum contra peccata, sed etiam contra reliquias peccatorum primariè institutum est. Sunt autem reliquias peccatorum non pravi aliqui habitus, aut qualitates in homine existentes; sed fastidium, quod ex memoria peccatorum in ipsa ægritudine, & sine vitæ generari solet; sicut etiam ex ipso morbo. Hoc igitur Sacramentum confert auxilium gratiæ, ut corroboret infirmitatem nostram ex peccatis præteritis contractam, & ita ad eundem effectum inungimur, ut ita tentationibus demonis, quæ ex memoria illa peccatorum graviore esse solent, vehementius resistamus.

Quocirca ipsâ formâ verborum, non solum remissio culparum venialium, sed etiam reliquiarum peccatorum aliorum ad effectum, quem diximus, denotatur: & ita licet nobis constaret, aliquem nullam culpam venialem habere, sine mendacio aut falsitate hoc Sacramentum sub prædicta forma conferte possemus. Quare cum B. Virgo nullum peccatum commiserit, nescio

ric usum huius rationis.

Scoti

90. Nullus est capax huius Sacramenti nisi qui potest esse pœnitens.

Hiquæus, Nugn., Sylvius, Sanctus, Aversa, Vasquez

91. Quid sint reliquias peccatorum.

ad hoc morbo. Hoc igitur Sacramentum confert auxilium gratiæ, ut corroboret infirmitatem nostram ex peccatis præteritis contractam, & ita ad eundem effectum inungimur, ut ita tentationibus demonis, quæ ex memoria illa peccatorum graviore esse solent, vehementius resistamus.

Nullum jus prohibet, post susceptam Extremam Unctionem, facere testamentum.

Rit. Rom.

89. Peccatum est malum voluntarium ex D. Aug.

Voluntarium requiritur